ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 26ης Οκτωβρίου 2010 *

Στην υπόθεση T-23/09,

Conseil national de l'Ordre des pharmaciens (CNOP),

Conseil central de la section G de l'Ordre national des pharmaciens (CCG),

με έδρα το Παρίσι (Γαλλία), εκπροσωπούμενα αρχικώς από τους Y.-R. Guillou, H. Speyart van Woerden, T. Verstraeten και C. van Sasse van Ysselt, στη συνέχεια, από τους Y.-R. Guillou, L. Defalque και C. Robert, δικηγόρους,

προσφεύγοντες,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους A. Bouquet και É. Gippini Fournier,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

με αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως C(2008) 6494 της Επιτροπής, της 29ης Οκτωβρίου 2008, στην υπόθεση COMP/39510, με την οποία επιβάλλεται στον Ordre national des pharmaciens (ONP), στο CNOP και στο CCG να υποβληθούν σε έλεγχο σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 [ΕΚ] και 82 [ΕΚ] της Συνθήκης (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1),

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο, κατά τη διάσκεψη, από τους O. Czúcz (εισηγητή), πρόεδρο, I. Labucka και K. O'Higgins, δικαστές,

γραμματέας: T. Weiler, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 23ης Φεβρουαρίου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το νομικό πλαίσιο

1 Το άρθρο 20 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 [ΕΚ] και 82 [ΕΚ] της Συνθήκης (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), διευκρινίζει:

«1. Προς εκπλήρωση των καθηκόντων που της ανατίθενται βάσει του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή δύναται να διενεργεί κάθε αναγκαίο έλεγχο σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων.

[…]

4. Οι επιχειρήσεις και οι ενώσεις επιχειρήσεων οφείλουν να υποβάλλονται στους ελέγχους που η Επιτροπή έχει διατάξει με απόφασή της. Στην απόφαση προσδιορίζονται το αντικείμενο και ο σκοπός του ελέγχου, καθορίζεται η ημερομηνία έναρξής του και μνημονεύονται οι κυρώσεις που προβλέπονται από τα άρθρα 23 και 24, καθώς και το δικαίωμα να ζητηθεί η εξέταση της απόφασης από το Δικαστήριο […]».

Ιστορικό της διαφοράς

2 Οι προσφεύγοντες, το Conseil national de l'Ordre des pharmaciens (CNOP) και το Conseil central de la section G de l'Ordre national des pharmaciens (CCG) είναι, από κοινού, με τον Ordre national des pharmaciens (ONP), οι αποδέκτες της αποφάσεως C(2008) 6494 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 29ης Οκτωβρίου 2008, η οποία τους επέβαλε να υποβληθούν σε έλεγχο σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 στην υπόθεση COMP/39510 (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση). Την ίδια ημέρα, με άλλη απόφαση, η Επιτροπή υποχρέωσε τη Laboratoire Champagnat Desmoulins Philippakis να υποβληθεί σε έλεγχο στο πλαίσιο της ιδίας υποθέσεως. Η τελευταία αυτή απόφαση αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής στη συναφή υπόθεση T-24/09.

Επί του ONP και των συμβουλίων του

3 Ο ONP και τα συμβούλιά του διέπονται από τον γαλλικό κώδικα δημόσιας υγείας (στο εξής: CSP).

4 Το άρθρο L 4231-1 του CSP διευκρινίζει τα εξής:

«Ο [ONP] έχει ως σκοπό:

1. [ν]α διασφαλίζει την τήρηση των επαγγελματικών καθηκόντων·

2. [ν]α διασφαλίζει την υπεράσπιση της τιμής και της ανεξαρτησίας του επαγγέλματος·

3. [ν]α μεριμνά για τη διασφάλιση υψηλού επαγγελματικού επιπέδου των φαρμακοποιών·

4. [ν]α συμβάλλει στην προώθηση της δημόσιας υγείας και της ποιότητας της περιθάλψεως, μεταξύ άλλων, της ασφάλειας της διενέργειας των επαγγελματικών πράξεων.

Ο [ONP] έχει ως μέλη τους φαρμακοποιούς οι οποίοι ασκούν το επάγγελμά τους στη Γαλλία.»

5 Το άρθρο L 4232-1 του CSP διευκρινίζει ότι ο ONP περιέχει επτά τμήματα, καθένα από τα οποία, πλην του τμήματος E, του οποίου το κριτήριο είναι γεωγραφικό, αντιστοιχεί στην άσκηση συγκεκριμένου κλάδου της φαρμακευτικής (φαρμακείο, βιομηχανία, χονδρική πώληση, ιδιωτική και νοσοκομειακή μικροβιολογία, φαρμακείο νοσοκομείου). Το τμήμα G αφορά τους φαρμακοποιούς με ειδίκευση στις κλινικές αναλύσεις οι οποίοι εργάζονται σε δημόσια και ιδιωτικά εργαστήρια μικροβιολογικών αναλύσεων. Ένα κεντρικό συμβούλιο διαχειρίζεται κάθε τμήμα.

6 Ο ONP απαρτίζεται από τον CNOP, τα κεντρικά συμβούλια, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται το CCG, και τα περιφερειακά συμβούλια. Το άρθρο L 4233-1 του CSP ορίζει ότι τα διάφορα συμβούλια του ONP έχουν νομική προσωπικότητα.

Επί της προσβαλλομένης αποφάσεως

7 Η προσβαλλομένη απόφαση προβλέπει στις τέσσερις πρώτες αιτιολογικές σκέψεις τα εξής:

«Η Επιτροπή διαθέτει πληροφορίες κατά τις οποίες υπάρχουν, τουλάχιστον από το 2003, συμφωνίες και/ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ των φαρμακοποιών στη Γαλλία στο πλαίσιο του [ONP] και/ή αποφάσεις του [ONP] και/ή του [CNOP] και/ή του [CCG …] με αντικείμενο και/ή ως αποτέλεσμα να παρακωλύουν, περιορίζουν ή νοθεύουν τον ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς, μεταξύ άλλων, της αγοράς παροχής υπηρεσιών μικροβιολογικών αναλύσεων. Η συμπεριφορά αυτή εκδηλώθηκε, μεταξύ άλλων, υπό τη μορφή αποφάσεων με σκοπό τη μη πρόσβαση φαρμακοποιών και/ή νομικών προσώπων στην αγορά παροχής υπηρεσιών μικροβιολογικών αναλύσεων, τον περιορισμό της δραστηριότητάς τους στην αγορά αυτή ή τον αποκλεισμό τους από την εν λόγω αγορά.

Ο [ONP] είναι ο επαγγελματικός σύλλογος στον οποίο το γαλλικό Κράτος ανέθεσε, μεταξύ άλλων, την αποστολή διασφαλίσεως των επαγγελματικών καθηκόντων των φαρμακοποιών, υπερασπίσεως της τιμής και της ανεξαρτησίας του επαγγέλματος, μέριμνας της διασφαλίσεως υψηλού επαγγελματικού επιπέδου των φαρμακοποιών και συμβολής στην προώθηση της δημόσιας υγείας και της ποιότητας της περιθάλψεως, μεταξύ άλλων, της ασφάλειας των επαγγελματικών πράξεων. Ο [ONP] περιλαμβάνει ένα εθνικό συμβούλιο καθώς και επτά τμήματα στα οποία κατανέμονται οι φαρμακοποιοί: το [τ]μήμα G, για παράδειγμα, περιλαμβάνει τους φαρμακοποιούς με ειδίκευση στις κλινικές αναλύσεις, οι οποίοι απασχολούνται σε δημόσια και ιδιωτικά εργαστήρια μικροβιολογικών αναλύσεων. Ο [ONP] και όλα τα συμβούλιά του έχουν νομική προσωπικότητα.

Ο [ONP] και τα [σ]υμβούλιά του έχουν εξουσίες ελέγχου της προσβάσεως στο επάγγελμα, ελέγχου της ασκήσεως του επαγγέλματος, επιβολής πειθαρχικών κυρώσεων στους φαρμακοποιούς και τα νομικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα συνδεόμενη με το επάγγελμα του φαρμακοποιού, παραδείγματος χάρη, δραστηριότητα φαρμακοποιού με ειδίκευση στις κλινικές αναλύσεις, ο οποίος ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα σε δημόσια και ιδιωτικά εργαστήρια μικροβιολογικών αναλύσεων.

Η πρόσβαση στο επάγγελμα ελέγχεται μέσω της εγγραφής στα μητρώα κάθε τμήματος. Η εγγραφή των φαρμακοποιών και των νομικών προσώπων που ασκούν δραστηριότητα συνδεόμενη με το επάγγελμα του φαρμακοποιού στα μητρώα είναι νόμιμη προϋπόθεση για την άσκηση κάθε δραστηριότητας συνδεόμενης με το επάγγελμα του φαρμακοποιού. Τα μητρώα ενημερώνεται από το κεντρικό συμβούλιο του τμήματος. Ο ONP και τα συμβούλιά του δύνανται να επιβάλλουν κυρώσεις, όπως προσωρινή ή οριστική απαγόρευση ασκήσεως κάθε δραστηριότητας συνδεόμενης με το επάγγελμα του φαρμακοποιού, οι δε αποφάσεις περί επιβολής κυρώσεων συνεπάγονται την προσωρινή ή οριστική διαγραφή του φαρμακοποιού και/ή του νομικού προσώπου από τα μητρώα.

Η Επιτροπή διαθέτει πληροφορίες κατά τις οποίες εκδηλώθηκαν συμφωνίες και/ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ των φαρμακοποιών στη Γαλλία στο πλαίσιο του [ONP] όσον αφορά τους φαρμακοποιούς και/ή τα νομικά πρόσωπα που επιθυμούν να παράσχουν υπηρεσίες μικροβιολογικών αναλύσεων υπό τη μορφή αποφάσεων περί μη εγγραφής τους στα μητρώα του τμήματος G, μη ενημερώσεως της εγγραφής τους στα μητρώα και/ή απαγορεύσεως της ασκήσεως της δραστηριότητάς τους με σκοπό και/ή με αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού στην αγορά παροχής υπηρεσιών μικροβιολογικών αναλύσεων.»

8 Η όγδοη και η ένατη αιτιολογική σκέψη της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρουν:

«Για να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα του παρόντος ελέγχου, είναι [...] απαραίτητο να διενεργηθεί χωρίς να ενημερωθούν εκ των προτέρων οι ενώσεις επιχειρήσεων για τις οποίες υπάρχουν υποψίες ότι συμμετέχουν στις προβαλλόμενες παραβάσεις.

Κατά συνέπεια, απαιτείται να εκδοθεί απόφαση βάσει του άρθρου 20, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003 με το οποίο επιβάλλεται στις ενώσεις επιχειρήσεων να υποβάλλονται σε έλεγχο.»

9 Το άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρει στο πρώτο εδάφιο:

«Ο [ONP], το [CNOP] και το [CCG] υποβάλλονται υποχρεωτικώς σε έλεγχο που αφορά τη συμμετοχή τους σε συμφωνίες και/ή εναρμονισμένες πρακτικές και/ή στην ενδεχόμενη εφαρμογή συμφωνιών και/ή εναρμονισμένων πρακτικών μεταξύ φαρμακοποιών στη Γαλλία στο πλαίσιο του [ONP] καθώς και στις εκδηλώσεις των εν λόγω συμφωνιών και/ή εναρμονισμένων πρακτικών υπό τη μορφή αποφάσεων αντίθετων προς τις διατάξεις του άρθρου 81 [ΕΚ] και/ή του άρθρου 82 [ΕΚ], μεταξύ άλλων, στην αγορά παροχής υπηρεσιών μικροβιολογικών αναλύσεων. Η συμπεριφορά αυτή εκδηλώθηκε, μεταξύ άλλων, υπό τη μορφή αποφάσεων με σκοπό τη μη πρόσβαση των φαρμακοποιών και/ή των νομικών προσώπων στην αγορά παροχής υπηρεσιών μικροβιολογικών αναλύσεων, τον περιορισμό της δραστηριότητάς τους στην αγορά αυτή ή τον αποκλεισμό τους από την εν λόγω αγορά.»

10 Το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρει ότι ο έλεγχος μπορούσε να αρχίσει στις 12 Νοεμβρίου 2008, ημερομηνία κατά την οποία διεξήχθη πράγματι ο έλεγχος στην έδρα των προσφευγόντων.

11 Το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως προβλέπει:

«Ο [ONP], το [CNOP] και το [CCG] είναι αποδέκτες της παρούσας αποφάσεως.

Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε, ακριβώς πριν από τη διενέργεια του ελέγχου, στις ενώσεις επιχειρήσεων οι οποίες είναι οι αποδέκτες της […]».

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

12 Με το δικόγραφο της προσφυγής που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] στις 21 Ιανουαρίου 2009, οι προσφεύγοντες άσκησαν την υπό κρίση προσφυγή.

13 Με την προσφυγή τους, οι προσφεύγοντες ζήτησαν τη συνεκδίκαση της παρούσας υποθέσεως με την υπόθεση Τ-24/09. Ο πρόεδρος του τετάρτου τμήματος του Πρωτοδικείου δεν έκανε δεκτό το αίτημα αυτό.

14 Με χωριστό δικόγραφο της ίδιας ημέρας, οι προσφεύγοντες ζήτησαν να εκδικαστεί η υπόθεση με την ταχεία διαδικασία, βάσει του άρθρου 76 α του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου]. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με απόφαση του τετάρτου τμήματος του Πρωτοδικείου της 19ης Φεβρουαρίου 2009.

15 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας του άρθρου 64 του Κανονισμού Διαδικασίας, υπέβαλε εγγράφως ερωτήματα στους προσφεύγοντες. Οι προσφεύγοντες απάντησαν στα ερωτήματα αυτά.

16 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στα ερωτήματα του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 23ης Φεβρουαρίου 2010.

17 Οι προσφεύγοντες ζητούν από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

18 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει τους προσφεύγοντες στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

19 Προς στήριξη της προσφυγής τους, οι προσφεύγοντες προβάλλουν τρεις λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος λόγος αντλείται από παραβίαση της αρχής ότι οι αποφάσεις των θεσμικών οργάνων πρέπει να απευθύνονται σε οντότητες με νομική προσωπικότητα. Ο δεύτερος λόγος αντλείται από μη τήρηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως. Ο τρίτος λόγος αντλείται από παράβαση του άρθρου 20, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αντλείται από παραβίαση της αρχής ότι οι αποφάσεις των θεσμικών οργάνων πρέπει να απευθύνονται σε οντότητες με νομική προσωπικότητα

Επιχειρήματα των διαδίκων

20 Όσον αφορά το παραδεκτό του λόγου ακυρώσεως, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι έχουν έννομο συμφέρον να στραφούν κατά αποφάσεων οι οποίες απευθύνθηκαν σε τρίτους και δύνανται να έχουν αρνητικές συνέπειες γι' αυτούς, μεταξύ άλλων, στον τομέα του ανταγωνισμού. Στην προκειμένη περίπτωση, πέραν του ότι έχουν προδήλως συμφέρον προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως εφόσον η απόφαση αυτή τους αφορά άμεσα, δύνανται παραδεκτώς να προβάλουν λόγο ακυρώσεως αντλούμενο από την έλλειψη νομικής προσωπικότητας του ONP, καθόσον είναι τα αντιπροσωπευτικά του όργανα. Επομένως, το γεγονός ότι η προσβαλλομένη απόφαση αφορά ρητώς τον ONP τους θίγει άμεσα και έχουν άμεσο συμφέρον, ακόμα και προς μερική ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Εξάλλου, άσκησαν την προσφυγή υπό την ιδιότητά τους ως αντιπροσωπευτικών οργάνων του ONP επ' ονόματί του.

21 Επί της ουσίας, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι ο ONP δεν έχει νομική προσωπικότητα, σε αντίθεση προς τα διάφορα συμβούλιά του. Κατά την άποψή τους, ο αποδέκτης αποφάσεως περί διενέργειας ελέγχου πρέπει οπωσδήποτε να είναι οντότητα με νομική προσωπικότητα.

22 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι απαράδεκτος και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμος.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

23 Ως προς το παραδεκτό του λόγου ακυρώσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι αφορά το μέρος του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με οντότητα άλλη από τους προσφεύγοντες.

24 Συναφώς, συνομολογείται ότι οι προσφεύγοντες έχουν νομική προσωπικότητα. Υπό τις περιστάσεις αυτές, ανεξαρτήτως της ιδιότητάς τους ως αντιπροσωπευτικού οργάνου του ONP, ακόμα και αν το Γενικό Δικαστήριο εξετάσει τον λόγο επί της ουσίας και καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι αποφάσεις περί διενέργειας ελέγχου δεν μπορούν να απευθύνονται σε οντότητες μη έχουσες νομική προσωπικότητα και ο ONP δεν έχει νομική προσωπικότητα, το συμπέρασμα αυτό ουδόλως θίγει το κύρος της προσβαλλομένης αποφάσεως κατά το μέτρο που απευθύνεται στους προσφεύγοντες.

25 Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι, σε απάντηση σε γραπτό ερώτημα του Γενικού Δικαστηρίου, οι προσφεύγοντες ανέφεραν ότι το γεγονός ότι η προσβαλλομένη απόφαση απευθυνόταν και στον ONP δεν ασκεί επιρροή στο περιεχόμενο του ελέγχου που μπορούσε να διενεργήσει η Επιτροπή βάσει της προσβαλλομένης αποφάσεως, διότι ο έλεγχος διεξήχθη μόνο στις εγκαταστάσεις των προσφευγόντων λαμβανομένου υπόψη του ότι ο ONP δεν υφίσταται από νομικής απόψεως και δεν διαθέτει καμία εξωτερική εκπροσώπηση πέραν των συμβουλίων του. Υπό τις συνθήκες αυτές, η ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά το μέτρο που απευθύνεται στον ONP, εξακολουθεί να μην έχει συνέπειες επί του περιεχομένου και των αποτελεσμάτων του ελέγχου έναντι των προσφευγόντων.

26 Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά το μέτρο που απευθύνεται στον ONP, δεν δύναται να ικανοποιήσει τα αιτήματα των προσφευγόντων. Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από μη τήρηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

27 Κατά τους προσφεύγοντες, η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμηθεί σε συνάρτηση με τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως και, μεταξύ άλλων, με το περιεχόμενο της επίδικης πράξεως, τούτο δε κατά μείζονα λόγο διότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως έχει θεμελιώδη χαρακτήρα υπό το πρίσμα του άρθρου 8 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ). Κατά την άποψή τους, η προκειμένη περίπτωση διακρίνεται από την περίπτωση διενέργειας ελέγχου κατά την οποία η Επιτροπή διεξάγει την έρευνά της σε οντότητα η οποία αναμφιβόλως έχει τη φύση επιχειρήσεως. Εν προκειμένω, η προσβαλλομένη απόφαση έχει αποδέκτες τον ONP, το CNOP και το CCG, αλλά επιφυλάσσεται να προσδιορίσει την οντότητα η οποία δύναται να αποτελέσει επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 20, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003. Οι προσφεύγοντες διατείνονται ότι δεν γνωρίζουν ποιες είναι οι οντότητες, βάσει του χαρακτηρισμού των οποίων ως επιχειρήσεων ή ενώσεως επιχειρήσεων η Επιτροπή εφαρμόζει την εν λόγω διάταξη και ποια είναι η ανάλυσή της συναφώς. Συνεπώς, υποστηρίζουν ότι, κατά τον χρόνο παραλαβής της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν ήσαν σε θέση να γνωρίζουν τους δικαιολογητικούς λόγους του ληφθέντος έναντι αυτών μέτρου, όπερ συνιστά προσβολή του δικαιώματος σεβασμού της κατοικίας κατά την έννοια του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, το οποίο πρέπει να συνδυάζεται με επαρκείς εγγυήσεις. Επομένως, βάσει της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν δύναται να ασκήσει τον έλεγχό του.

28 Κατά τους προσφεύγοντες, η Επιτροπή προϋποθέτει ότι η προστασία της κατοικίας ενός νομικού προσώπου είναι λιγότερο ευρεία από την προστασία της κατοικίας των φυσικών προσώπων και, επομένως, φρονεί ότι η αιτιολογία μπορεί να είναι πιο συνοπτική προκειμένου για απόφαση επιθεωρήσεως των εγκαταστάσεων ενός νομικού προσώπου. Οι προσφεύγοντες απορρίπτουν την επιχειρηματολογία αυτή για τον λόγο ότι η προστασία των εγκαταστάσεων των επιχειρήσεων δυνάμει του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ είναι ισοδύναμη με την προστασία της κατοικίας των φυσικών προσώπων και,

εν πάση περιπτώσει, δεν είναι λιγότερο ευρεία. Επικαλούνται, συναφώς, μεταξύ άλλων, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα J. Mischo στην απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Οκτωβρίου 2002, C-94/00, Roquette Frères (Συλλογή 2002, σ. I-9011, I-9015).

29 Περαιτέρω, με το υπόμνημα απαντήσεως, οι προσφεύγοντες διατείνονται ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως αποτελεί θεμελιώδη εγγύηση των δικαιωμάτων άμυνας των οικείων επιχειρήσεων. Επομένως, το περιεχόμενό της δεν μπορεί να περιορίζεται από στοιχεία απτόμενα της αποτελεσματικότητας της έρευνας. Κατά τους προσφεύγοντες, μολονότι είναι αληθές ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούται ούτε να ανακοινώνει στον αποδέκτη αποφάσεως περί διενέργειας ελέγχου όλα τα πληροφοριακά στοιχεία τα οποία διαθέτει σχετικά με προβαλλόμενες παραβάσεις, ούτε να προβαίνει σε αυστηρό νομικό χαρακτηρισμό των παραβάσεων αυτών, οφείλει, αντιστρόφως, να αναφέρει σαφώς τα στοιχεία που σκοπεί να ελέγξει. Συνεπώς, η Επιτροπή υποχρεούται να αναφέρει τεκμηριωμένα, με την περί διενέργειας ελέγχου απόφαση, ότι διαθέτει προφανώς σοβαρά ουσιαστικά στοιχεία και ενδείξεις για την ύπαρξη της παραβάσεως για την οποία είναι ύποπτη η επιχείρηση, την οποία αφορά ο έλεγχος, ώστε να αποδείξει ότι ο έλεγχος είναι δικαιολογημένος. Τα δικαιώματα άμυνας πρέπει επιτακτικώς να τηρούνται από το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας στο οποίο εμπίπτει η προσβαλλομένη απόφαση.

30 Οι προσφεύγοντες θεωρούν ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν διευκρινίζει εντούτοις σαφώς αν οι πρακτικές για τις οποίες έχει υπόνοιες η Επιτροπή και οι οποίες δικαιολογούν τη διενέργεια ελέγχου προσάπτονται μόνο στον ONP, μόνο στο CNOP, μόνο στο CCG ή σε όλες αυτές τις οντότητες, οπότε είναι αδύνατον να προσδιορισθούν τα στοιχεία τα οποία σκοπούσε να ελέγξει η Επιτροπή κατά τον έλεγχο. Επίσης, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι δεν διευκρινίζονται οι δραστηριότητες του ONP και/ή των προσφευγόντων οι οποίες δικαιολογούν την προσβαλλομένη απόφαση.

31 Εξάλλου, με το υπόμνημα απαντήσεως και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγοντες προβάλλουν προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας. Εκ των

πραγμάτων, βάσει του γενικού περιεχομένου της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή μπορούσε να κατάσχει πολλά έγγραφα επί ποικίλων θεμάτων. Συναφώς, οι προσφεύγοντες κατάρτισαν κατάλογο των κατηγοριών των κατασχεθέντων εγγράφων. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγοντες προσέθεσαν ότι η προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η οποία τους περιήλθε μετά την άσκηση της προσφυγής, αναφέρεται δεύτερη αιτίαση διαφορετική από τη σχετική με τις προϋποθέσεις προσβάσεως στο επάγγελμα, για την οποία γίνεται λόγος στην προσβαλλομένη απόφαση.

32 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη από νομικής απόψεως.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

33 Όσον αφορά τις αποφάσεις της Επιτροπής περί διενέργειας ελέγχου, το άρθρο 20, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003 καθορίζει τα ουσιώδη στοιχεία τα οποία πρέπει να περιέχει μια τέτοια απόφαση, επιβάλλοντας στην Επιτροπή την υποχρέωση να προσδιορίζει τόσο το αντικείμενο και τον σκοπό του ελέγχου όσο και την ημερομηνία ενάρξεώς του, καθώς και να επισημαίνει τόσο τις κυρώσεις που προβλέπουν τα άρθρα 23 και 24 του εν λόγω κανονισμού όσο και τη δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον των δικαστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η νομολογία διευκρίνισε την έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως των αποφάσεων με τις οποίες διατάσσεται η διενέργεια ελέγχου σε σχέση με το περιεχόμενο της διατάξεως αυτής (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Μαρτίου 2007, T-340/04, France Télécom κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. II-573, σκέψεις 50 έως 53 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

34 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, βάσει της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι προσφεύγοντες δύνανται να προσδιορίσουν τα ουσιώδη στοιχεία της εν λόγω διατάξεως, ειδικότερα το αντικείμενο και τον σκοπό του ελέγχου. Συγκεκριμένα, στην πρώτη αιτιολογική σκέψη καθώς και στο άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως, διευκρινίζεται ότι το εν λόγω αντικείμενο αφορά συμφωνίες και/ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ φαρμακοποιών στη Γαλλία στο πλαίσιο του ΟΝΡ και/ή

αποφάσεις του ONP και/ή των προσφευγόντων με αντικείμενο και/ή ως αποτέλεσμα να παρακωλύουν, να περιορίζουν ή να νοθεύουν τον ανταγωνισμό στην αγορά παροχής υπηρεσιών μικροβιολογικών αναλύσεων, τουλάχιστον από το 2003. Επιπλέον, στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη αναφέρεται ότι η Επιτροπή διαθέτει πληροφορίες κατά τις οποίες οι εν λόγω συμφωνίες και/ή εναρμονισμένες πρακτικές εκδηλώθηκαν υπό τη μορφή αποφάσεων περί μη εγγραφής των οικείων προσώπων στα μητρώα του τμήματος G, μη ενημερώσεως της εγγραφής τους στα μητρώα και/ή απαγορεύσεως της ασκήσεως της δραστηριότητάς τους και παρέχονται με τον τρόπο αυτόν επακριβείς πληροφορίες περί των υπονοιών τις οποίες η Επιτροπή σκοπεί να εξακριβώσει. Ο σκοπός του ελέγχου περιγράφεται στην έκτη και έβδομη αιτιολογική σκέψη, στις οποίες αναφέρεται ότι ο έλεγχος πρέπει να παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να λαμβάνει γνώση όλων των πραγματικών στοιχείων σχετικά με τις τυχόν συμφωνίες και/ή εναρμονισμένες πρακτικές, το πλαίσιό τους και την ταυτότητα των οικείων επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, διευκρινίζοντας ότι η Επιτροπή έχει λόγους να πιστεύει ότι η γνώση της υπάρξεως και λειτουργίας των επιδίκων συμφωνιών και/ή εναρμονισμένων πρακτικών και/ή αποφάσεων περιορίζεται σε συγκεκριμένο αριθμό προσώπων στο πλαίσιο του ONP και των συμβουλίων του.

35 Ωστόσο, οι προσφεύγοντες διατείνονται, κατ' ουσίαν, ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως η οποία επιβάλλεται, εν προκειμένω, στην Επιτροπή πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής, όπως προβλέπει το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ και ερμηνεύεται με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, καθώς και με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα J. Mischo στην απόφαση Roquette Frères, σκέψη 28 ανωτέρω. Βάσει του δικαιώματος αυτού, η Επιτροπή, στο πλαίσιο αποφάσεως περί διενέργειας ελέγχου σε επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, έχει υποχρέωση αιτιολογήσεως, προσομοιάζουσα με αυτήν η οποία επιβάλλεται σε περίπτωση διενέργειας ελέγχων σε φυσικά πρόσωπα.

36 Καθόσον οι προσφεύγοντες αναφέρουν τον χαρακτηρισμό των αποδεκτών της προσβαλλομένης αποφάσεως ως επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, πρέπει να διευκρινισθεί ότι στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 3 (βλ. σκέψη 11 ανωτέρω) γίνεται μνεία των ONP, CNOP και CCG ως των τριών αποδεκτών της. Από το δεύτερο εδάφιο της ίδιας διατάξεως προκύπτει ότι οι αποδέκτες αυτοί θεωρούνται ενώσεις επιχειρήσεων και όχι επιχειρήσεις. Παρά το γεγονός ότι σε ορισμένες αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως γίνεται μνεία των «οικείων επιχειρήσεων/

ενώσεων επιχειρήσεων», το άρθρο 3 δεν δημιουργεί σύγχυση. Περαιτέρω, προκύπτει σαφώς από άλλες παραπομπές της προσβαλλομένης αποφάσεως, παραδείγματος χάρη, στην όγδοη και ένατη αιτιολογική σκέψη (βλ. σκέψη 8 ανωτέρω) καθώς και στο τελικό μέρος σχετικά με τα πρόστιμα και τις χρηματικές ποινές, ότι οι αποδέκτες της θεωρούνται ενώσεις επιχειρήσεων. Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, η προσβαλλομένη απόφαση είναι σαφής ως προς το ποιοι είναι οι αποδέκτες της και αν θεωρούνται επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 20, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003. Το επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί.

37 Καθόσον οι προσφεύγοντες επιθυμούν επομένως να προβάλουν ότι η Επιτροπή όφειλε να αιτιολογήσει τεκμηριωμένα, στην προσβαλλομένη απόφαση, γιατί τις θεώρησε ως ενώσεις επιχειρήσεων, επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι η προσβαλλομένη απόφαση διευκρινίζει, στη δεύτερη και τρίτη αιτιολογική σκέψη (βλ. σκέψη 7 ανωτέρω), ότι ο ONP είναι ο επαγγελματικός σύλλογος στον οποίο το γαλλικό Κράτος ανέθεσε, μεταξύ άλλων, την αποστολή διασφαλίσεως των επαγγελματικών καθηκόντων των φαρμακοποιών, υπερασπίσεως της τιμής και της ανεξαρτησίας του επαγγέλματος, μέριμνας της διασφαλίσεως υψηλού επαγγελματικού επιπέδου των φαρμακοποιών και συμβολής στην προώθηση της δημόσιας υγείας και της ποιότητας της περιθάλψεως, μεταξύ άλλων, της ασφάλειας των επαγγελματικών πράξεων. Η προσβαλλομένη απόφαση διευκρινίζει επίσης ότι ο ONP περιλαμβάνει ένα εθνικό συμβούλιο καθώς και επτά τμήματα στα οποία κατανέμονται οι φαρμακοποιοί, το δε τμήμα G περιλαμβάνει τους φαρμακοποιούς με ειδίκευση στις κλινικές αναλύσεις, οι οποίοι απασχολούνται σε δημόσια και ιδιωτικά εργαστήρια μικροβιολογικών αναλύσεων. Διευκρινίζει επίσης την εξουσία ελέγχου την οποία ασκούν οι επίδικες οντότητες σε θέματα προσβάσεως στο επάγγελμα του φαρμακοποιού και του φαρμακοποιού με ειδίκευση στις κλινικές αναλύσεις.

38 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με βάση την αιτιολογία αυτή, γίνεται αντιληπτό ότι η Επιτροπή φρονεί ότι ο ONP είναι επαγγελματικός σύλλογος των φαρμακοποιών και των φαρμακοποιών με ειδίκευση στις κλινικές αναλύσεις, στον οποίο το γαλλικό Κράτος έχει αναθέσει ορισμένες εξουσίες. Επομένως, προκύπτει επίσης ότι η Επιτροπή προβάλλει την ύπαρξη του CNOP και του CCG στο πλαίσιο του ONP. Οι διευκρινίσεις αυτές παρέχουν ορισμένα στοιχεία βάσει των οποίων γίνεται αντιληπτό γιατί η Επιτροπή θεώρησε ότι ο ONP και οι προσφεύγοντες είναι ενώσεις επιχειρήσεων.

Εντούτοις, διαπιστώνεται ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν περιέχει συγκεκριμένη επιχειρηματολογία σχετικά με τους λόγους για τους οποίους ένας επαγγελματικός σύλλογος, όπως ο επίδικος, και τα όργανά του θεωρούνται εν προκειμένω ως ενώσεις επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 20, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003.

39 Πρέπει, ωστόσο, να υπομνησθεί ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως ατομικής αποφάσεως έχει σκοπό να καθιστά δυνατό στον δικαστή να ασκεί τον έλεγχο νομιμότητας της αποφάσεως και να παρέχει στον ενδιαφερόμενο επαρκή στοιχεία ώστε να γνωρίζει αν η απόφαση είναι βάσιμη ή αν, ενδεχομένως, ενέχει ελάττωμα βάσει του οποίου μπορεί να αμφισβητηθεί το κύρος της, δεδομένου ότι το περιεχόμενο της υποχρεώσεως αυτής εξαρτάται από τη φύση της επίδικης πράξεως και από το πλαίσιο εντός του οποίου εκδόθηκε, καθώς και από το σύνολο των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα (απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 1984, 185/83, Interfacultair Instituut Electronenmicroscopie der Rijksuniversiteit te Groningen, Συλλογή 1984, σ. 3623, σκέψη 38· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 2005, T-349/03, Corsica Ferries France κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-2197, σκέψεις 62 και 63, και France Télécom κατά Επιτροπής, σκέψη 33 ανωτέρω, σκέψη 48).

40 Συναφώς, όσον αφορά τη φύση της προσβαλλομένης αποφάσεως και το πλαίσιο εντός του οποίου θεσπίστηκε, ακόμα και αν οι προσφεύγοντες ορθώς διατείνονται ότι, δυνάμει της νομολογίας, πρέπει να διαφυλαχθεί η προστασία της ιδιωτικής ζωής κατά το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, η δε προστασία της κατοικίας επεκτείνεται στους εμπορικούς χώρους των εταιριών [βλ., συναφώς, ΕΔΔΑ, απόφαση Colas Est κ.λπ. κατά Γαλλίας της 16ης Απριλίου 2002, § 41· βλ. επίσης, σχετικά με τον κανονισμό 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων [81 ΕΚ] και [82 ΕΚ] (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), απόφαση Roquette Frères, σκέψη 28 ανωτέρω, σκέψη 27, και διάταξη του Δικαστηρίου της 17ης Νοεμβρίου 2005, C-121/04 P, Minoan Lines κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 31], το Δικαστήριο τόνισε επίσης ότι είναι σημαντικό να διασφαλίζεται η πρακτική αποτελεσματικότητα των ελέγχων ως σημαντικού μέσου για να δύναται η Επιτροπή να ασκεί τα καθήκοντά της ως θεματοφύλακας της Συνθήκης στον τομέα του ανταγωνισμού. Επομένως, για να διαφυλαχθεί η αποτελεσματικότητα του δικαιώματος προσβάσεως της Επιτροπής στους εμπορικούς χώρους της επιχειρήσεως, την

οποία αφορά διαδικασία εφαρμογής των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ, το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ευχέρεια αναζητήσεως διάφορων πληροφοριακών στοιχείων που δεν είναι ακόμη γνωστά ή πλήρως εξακριβωμένα (βλ., σχετικά με τον κανονισμό 17, απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 1989, 46/87 και 227/88, Hoechst κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. I-2859, σκέψη 27, και διάταξη Minoan Lines κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 36).

41 Επομένως, λαμβανομένου υπόψη του σταδίου της διοικητικής διαδικασίας κατά το οποίο λαμβάνονται οι αποφάσεις περί διενέργειας ελέγχου, η Επιτροπή δεν διαθέτει, κατά τον χρόνον αυτόν, ακριβείς πληροφορίες, βάσει των οποίων μπορεί να αναλύσει αν η εν λόγω συμπεριφορά ή οι πράξεις μπορούν να θεωρηθούν ως αποφάσεις επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 81 ΕΚ. Ακριβώς λαμβανομένης υπόψη της συγκεκριμένης φύσεως των αποφάσεων περί διενέργειας ελέγχου, η νομολογία σε θέματα αιτιολογήσεως τόνισε τις κατηγορίες πληροφοριών οι οποίες πρέπει να περιλαμβάνονται σε μια απόφαση περί διενέργειας ελέγχου ώστε να καθίσταται δυνατό στους αποδέκτες να επικαλούνται τα δικαιώματά τους άμυνας στο εν λόγω στάδιο της διοικητικής διαδικασίας. Συναφώς η επιβολή υποχρεώσεως ευρύτερης αιτιολογήσεως στην Επιτροπή δεν λαμβάνει προσηκόντως υπόψη τον προκαταρκτικό χαρακτήρα του ελέγχου, σκοπός του οποίου ακριβώς είναι να καταστήσει δυνατό στην Επιτροπή να στοιχειοθετήσει μεταγενέστερα αν, ενδεχομένως, οι αποδέκτες αποφάσεως περί διενέργειας ελέγχου ή τρίτα πρόσωπα διέπραξαν παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα, όπως τούτο προκύπτει από το περιεχόμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν θεωρείται ότι οι επίδικες συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές έχουν στοιχειοθετηθεί, αλλά ότι υπάρχουν υπόνοιες για την ύπαρξή τους (βλ., συναφώς και κατ' αναλογία, απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Οκτωβρίου 1989, 97/87 έως 99/87, Dow Chemical Ibérica κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 3165, σκέψη 55).

42 Επιπλέον, διευκρινίζεται ότι, όσον αφορά τους νομικούς κανόνες οι οποίοι διέπουν τον οικείο τομέα, για τους οποίους γίνεται λόγος στο πλαίσιο του τρίτου λόγου ακυρώσεως ο οποίος θα εξετασθεί κατωτέρω, το Δικαστήριο έκρινε στο παρελθόν, μεταξύ άλλων, με την απόφασή του της 19ης Φεβρουαρίου 2002, C-309/99, Wouters κ.λπ. (Συλλογή 2002, σ. I-1577), την οποία επικαλέστηκαν οι προσφεύγοντες, ότι επαγγελματικός σύλλογος αντιπροσωπεύων τα μέλη ενός ελευθέρου επαγγέλματος δεν αποκλείεται a priori του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ.

43 Υπό τις περιστάσεις αυτές, λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, της φύσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, όπως διευκρινίστηκε ανωτέρω, και των νομικών κανόνων οι οποίοι διέπουν τον εν λόγω τομέα, συνάγεται ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν να εκθέσει στην προσβαλλομένη απόφαση τη συγκεκριμένη νομική ανάλυση βάσει της οποίας χαρακτήρισε τους αποδέκτες ως ενώσεις επιχειρήσεων πέραν των διευκρινίσεων που περιλαμβάνονται συναφώς στη δεύτερη και τρίτη αιτιολογική σκέψη της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. σκέψεις 7, 37 και 38 ανωτέρω).

44 Επιπλέον, όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, επίκληση του οποίου έγινε για πρώτη φορά κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως και επαναλήφθηκε στην επ' ακροατηρίου συζήτηση, όσον αφορά συγκεκριμένα το είδος των εγγράφων τα οποία κατάσχεσε η Επιτροπή, διαπιστώνεται ότι το δικόγραφο της προσφυγής, κατόπιν υπομνήσεως της νομολογίας σχετικά με την υποχρέωση αιτιολογήσεως, τονίζει απλώς ότι η αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι ανεπαρκής όσον αφορά τη φύση των αποδεκτών (επιχειρήσεις και/ή ενώσεις επιχειρήσεων), αλλά δεν διατυπώνει αιτίαση όσον αφορά την προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας εν προκειμένω.

45 Το γεγονός ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως στο πλαίσιο αποφάσεων περί διενέργειας ελέγχου αφορά ειδικώς την προστασία των δικαιωμάτων άμυνας των αποδεκτών δεν απαγορεύει το ότι προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, δεδομένου ότι συνιστά, ως εκ της φύσεώς της, μια υποκειμενικώς εκτιμώμενη παρέκκλιση από τη νομιμότητα, δεν άπτεται της παραβάσεως ουσιώδους τύπου και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη αυτεπαγγέλτως (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 2004, T-67/00, T-68/00, T-71/00 και T-78/00, JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2501, σκέψη 425, και Corsica Ferries France κατά Επιτροπής, σκέψη 39 ανωτέρω, σκέψη 77). Κατά συνέπεια, η αιτίαση που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, προβληθείσα για πρώτη φορά κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, βάσει του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.

46 Τέλος, όσον αφορά τις αιτιάσεις που διατυπώνονται κατά του περιεχομένου της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, αρκεί η διαπίστωση ότι πρόκειται για στοιχείο μεταγενέστερο της προσβαλλομένης αποφάσεως το οποίο δεν μπορεί να επηρεάσει τη νομιμότητά της, η οποία πρέπει να κριθεί σε συνάρτηση με τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που υφίστανται κατά τον χρόνο εκδόσεως της πράξεως (βλ. απόφαση του

Πρωτοδικείου της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, Τ-322/01, Roquette Frères κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-3137, σκέψη 325 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

47 Επομένως, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παράβαση του άρθρου 20, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003

48 Ο λόγος ακυρώσεως διαιρείται σε δύο σκέλη. Το πρώτο σκέλος αφορά τον προβαλλόμενο ως εσφαλμένο χαρακτηρισμό του ONP και των προσφευγόντων ως επιχειρήσεων, το δεύτερο τον προβαλλόμενο ως εσφαλμένο χαρακτηρισμό τους ως ενώσεων επιχειρήσεων.

Επί του πρώτου σκέλους, που στηρίζεται σε εσφαλμένο χαρακτηρισμό του ONP και των προσφευγόντων ως επιχειρήσεων

— Επιχειρήματα των διαδίκων

49 Οι προσφεύγοντες αμφισβητούν ότι ο ONP και οι ίδιοι είναι επιχειρήσεις. Δεν ασκούν καμία εμπορική ή οικονομική δραστηριότητα. Η δραστηριότητά τους εμπίπτει στον τομέα της ασκήσεως δημόσιας εξουσίας. Κατά την άποψή τους, από το περιεχόμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως, προκύπτει μια ανεπίτρεπτη ασάφεια, δεδομένου

ότι δεν καθορίζεται σαφώς αν οι αποδέκτες της πρέπει να θεωρηθούν ως επιχειρήσεις ή ως ενώσεις επιχειρήσεων.

50 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα των προσφευγόντων.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

51 Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 36 ανωτέρω, από την προσβαλλομένη απόφαση προκύπτει σαφώς ότι οι αποδέκτες της θεωρούνται ενώσεις επιχειρήσεων και όχι επιχειρήσεις. Επομένως, το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους, που στηρίζεται σε εσφαλμένο χαρακτηρισμό ΟΝΡ και των προσφευγόντων ως ενώσεων επιχειρήσεων

— Επιχειρήματα των διαδίκων

52 Οι προσφεύγοντες αμφισβητούν ότι ο ΟΝΡ και οι ίδιοι είναι ενώσεις επιχειρήσεων. Παραπέμπουν, κατ' ουσίαν, στην απόφαση Wouters κ.λπ., σκέψη 42 ανωτέρω, η οποία συνεπάγεται ότι η συλλογιστική πραγματοποιείται σε δύο χρονικά στάδια προκειμένου να εξεταστεί αν επαγγελματικός σύλλογος μπορεί να θεωρηθεί ένωση επιχειρήσεων. Πρέπει να προσδιορισθεί, κατ' αρχάς, αν τα μέλη του συλλόγου αυτού είναι επιχειρήσεις κατά την έννοια του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού και, στη

συνέχεια, αν οι δραστηριότητές του εμπίπτουν, ως εκ της φύσεώς τους ή δυνάμει των κριτηρίων που συνήγαγε το Δικαστήριο, στη σφαίρα των οικονομικών συναλλαγών.

53 Πρώτον, οι προσφεύγοντες τονίζουν ότι όλα τα μέλη του ONP δεν είναι επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 81 ΕΚ, διότι ορισμένα από αυτά είναι δημόσιοι υπάλληλοι. Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για φαρμακοποιούς που απασχολούνται στον νοσοκομειακό τομέα, εγγεγραμμένοι στα μητρώα των τμημάτων G και H του ONP. Εξάλλου, τα μέλη μιας άλλης κατηγορίας, οι καθηγητές πανεπιστημίου οι οποίοι διδάσκουν φαρμακευτικές επιστήμες, έχουν επίσης την ιδιότητα δημοσίου υπαλλήλου. Επιπλέον, ούτε οι μισθωτοί φαρμακοποιοί, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν σημαντικό μέρος των εγγεγραμμένων στα μητρώα του ONP μελών, δεν μπορούν να θεωρηθούν επιχειρήσεις. Συναφώς, οι προσφεύγοντες αμφισβητούν τη λυσιτέλεια της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 2006, T-217/03 και T-245/03, FNCBV κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2006, σ. II-4987).

54 Περαιτέρω, οι προσφεύγοντες αμφισβητούν τη λυσιτέλεια της αποφάσεως του γαλλικού συμβουλίου ανταγωνισμού της 18ης Μαρτίου 1997 και την απόφαση του γαλλικού Cour de cassation (αναιρετικού δικαστηρίου) της 16ης Μαΐου 2000, η οποία την επιβεβαιώνει, περί παραβιάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού στον τομέα της κατ' οίκον παραδόσεως φαρμάκων. Οι προσφεύγοντες διατείνονται ότι η εν λόγω απόφαση του συμβουλίου ανταγωνισμού και η απόφαση του γαλλικού αναιρετικού δικαστηρίου, οι οποίες αφορούν συγκεκριμένα το τμήμα Α του ONP, δεν διαπίστωσαν ότι ο ONP είναι ένωση επιχειρήσεων και βασίστηκαν στη διαπίστωση ότι το εν λόγω τμήμα Α καταστρατήγησε την αποστολή του ασκήσεως δημόσιας εξουσίας, ενώ το CCG ουδέποτε υπερέβη τις κατά νόμον εξουσίες του.

55 Δεύτερον, οι προσφεύγοντες φρονούν ότι οι δραστηριότητές τους και οι δραστηριότητες του ONP δεν έχουν σχέση με τη σφαίρα των οικονομικών συναλλαγών, δεδομένου ότι έχουν επίσης μια κοινωνική αποστολή στηριζόμενη στην αρχή της αλληλεγγύης και ασκούν τυπικά προνόμια δημοσίας αρχής.

56 Όσον αφορά την κοινωνική αποστολή τους, οι προσφεύγοντες παραπέμπουν στο άρθρο L 4231-2, παράγραφος 6, του CSP, δυνάμει του οποίου το CNOP, αποτελούμενο από αντιπροσώπους όλων των κεντρικών συμβουλίων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται το CCG, «μπορεί να ασχολείται σε εθνικό επίπεδο με όλα τα ζητήματα επαγγελματικής αλληλοβοήθειας και αλληλεγγύης και, μεταξύ άλλων, με ζητήματα ζημιών και συντάξεων». Η ούτως καθοριζόμενη κοινωνική αποστολή βασίζεται στην αλληλεγγύη η οποία προκύπτει από το ότι μέρος των εισφορών των μελών μπορεί να προορίζεται υπέρ των φαρμακοποιών οι οποίοι αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες ή έχουν συνταξιοδοτηθεί.

57 Προς απόδειξη της ασκήσεως τυπικών προνομίων ασκήσεως εξουσίας δημοσίας αρχής, οι προσφεύγοντες απαριθμούν τις δραστηριότητές τους στηριζόμενοι σε γαλλικές νομικές διατάξεις. Μεταξύ άλλων, ασκούν δικαιοδοτική και διοικητική αποστολή.

58 Ως προς τη δικαιοδοτική αποστολή τους, οι προσφεύγοντες σημειώνουν ότι, ως επαγγελματικός σύλλογος, το γαλλικό δίκαιο τους εξομοιώνει με διοικητικά δικαστήρια και στα πειθαρχικά τους τμήματα προεδρεύει διοικητικός δικαστής. Εξάλλου, πληρούν τα κριτήρια που έχουν τεθεί για να εκτιμάται αν ένας οργανισμός έχει χαρακτηριστικά δικαστηρίου κατά την έννοια του άρθρου 234 ΕΚ, μεταξύ άλλων, τη νομική βάση της δικαιοδοτικής αποστολής τους, τη διάρκειά της, τον δεσμευτικό χαρακτήρα της, την κατ' αντιμωλία φύση των διαδικασιών τους, την εφαρμογή των κανόνων δικαίου και την ανεξαρτησία τους.

59 Μεταξύ των διοικητικής φύσεως πράξεών τους, οι προσφεύγοντες τονίζουν τη διοργάνωση της διαρκούς επαγγελματικής καταρτίσεως, την εξουσία θέσεως σε αναστολή των φαρμακοποιών, η κατάσταση της υγείας των οποίων μπορεί να καθιστά επικίνδυνη την άσκηση του επαγγέλματός τους και το γεγονός ότι τα συμβούλια του ONP μεριμνούν για την τήρηση των κανόνων δεοντολογίας. Περαιτέρω, η επιβολή καταβολής των εισφορών που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία του ONP και την εκπλήρωση των αποστολών του είναι επίσης τυπικό προνόμιο ασκήσεως εξουσίας δημοσίας αρχής. Τέλος, οι προσφεύγοντες προσθέτουν ότι ο νόμος ανέθεσε στο CNOP την οργάνωση της εφαρμογής του φαρμακευτικού φακέλου, ο οποίος αποτελεί τον πρώτο εθνικό ηλεκτρονικό φάκελο υγείας.

60 Τρίτον, οι προσφεύγοντες προβάλλουν τρία πρόσθετα κριτήρια, τα οποία αποδεικνύουν ότι δεν είναι όλοι επιχειρήσεις, ούτε ενώσεις επιχειρήσεων κατά την έννοια του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού και τα οποία ελήφθησαν επίσης υπόψη στην απόφαση Wouters κ.λπ., σκέψη 42 ανωτέρω. Πρόκειται, πρώτον, για τον διορισμό των μελών των οργάνων διαχειρίσεως του επαγγελματικού οργανισμού από τις εθνικές αρχές, δεύτερον, για την υποχρέωση του επίδικου επαγγελματικού οργανισμού να πληροί ορισμένα κριτήρια δημοσίου συμφέροντος και, τρίτον, για τη μη ύπαρξη επιρροής του επίδικου επαγγελματικού οργανισμού επί των μελών του.

61 Όσον αφορά, κατ' αρχάς, τη σύνθεσή τους ως οργάνων διαχειρίσεως του ONP, οι προσφεύγοντες τονίζουν ότι δεν αποτελούνται αποκλειστικώς από φαρμακοποιούς εκλεγμένους από συναδέλφους τους οι οποίοι ασκούν τη δραστηριότητά τους ως ελεύθεροι επαγγελματίες, αλλά περιλαμβάνουν επίσης δημόσιους υπαλλήλους, εκπροσώπους του κράτους και αντιπροσώπους των φαρμακευτικών επιστημών, οι οποίοι διορίζονται από τις κρατικές αρχές και εξακολουθούν να τελούν υπό τον έλεγχό τους.

62 Επιπλέον, ο νομοθέτης τους ανέθεσε την αποστολή προωθήσεως της δημόσιας υγείας και της ποιότητας της περιθάλψεως, όπερ αποτελεί κριτήριο δημόσιου συμφέροντος, εφαρμοστέο σε όλες τις πράξεις τους και, μεταξύ άλλων, επ' ευκαιρία της εγγραφής στα μητρώα. Συναφώς, οι προσφεύγοντες διατείνονται ότι, από την πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου, προκύπτει ότι είναι δυνατόν ένα κράτος, στο πλαίσιο της προστασίας των θεμελιωδών αρχών, όπως της δημόσιας υγείας, να ρυθμίζει κανονιστικώς τους όρους εγγραφής, εκ μέρους ενός οργανισμού, σε ένα επάγγελμα το οποίο αποτελεί καθεαυτό αντικείμενο κανονιστικής ρυθμίσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Μαΐου 2009, C-171/07 και C-172/07, Apothekerkammer des Saarlandes κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-4171, και C-531/06, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2009, σ. I-4103).

63 Περαιτέρω, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι δεν δύνανται να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των μελών τους, όπερ αποκλείει επίσης τον χαρακτηρισμό τους ως ενώσεως επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, αφενός, το CNOP δεν παρεμβαίνει άμεσα στο θέμα της εγγραφής στα μητρώα των φαρμακοποιών, διότι οι φαρμακοποιοί

καταθέτουν την αίτησή τους σε ένα από τα αρμόδια συναφώς κεντρικά ή περιφερειακά συμβούλια και αποφαίνεται μόνο σε περίπτωση αρνήσεως εγγραφής. Αφετέρου, στον τομέα της κλινικής βιολογίας, η παρέμβαση του CCG σε θέματα ή εγγραφής ή τροποποιήσεως της εγγραφής στα μητρώα εξαρτάται άμεσα από τις εγκρίσεις και τις άδειες που χορηγεί ο αρμόδιος νομάρχης, ο οποίος εκπροσωπεί το Κράτος στο οικείο γεωγραφικό διαμέρισμα. Ο ρόλος του CCG περιορίζεται στη διατύπωση μη δεσμευτικών γνωμοδοτήσεων. Επιπλέον, σε θέματα εγγραφής ή διαγραφής, το CNOP και το CCG διαθέτουν απλώς αυστηρώς οριοθετούμενες από τον νόμο εξουσίες. Πρόκειται για δέσμιες διοικητικές αρμοδιότητες, διότι δεν μπορούν να αρνηθούν την εγγραφή στα μητρώα σε έναν επαγγελματία ο οποίος πληροί όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις. Εξάλλου, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι δυνατότητες προσφυγής κατά της αρνήσεως εγγραφής και των διαγραφών για να εκτιμηθεί η πραγματική επίδραση των αποφάσεων αυτών στα μέλη του επαγγέλματος.

64 Τέλος, σε απάντηση στο επιχείρημα της Επιτροπής ότι ο τυπικός χαρακτηρισμός των αποδεκτών της προσβαλλομένης αποφάσεως ως επιχειρήσεων ή ως ενώσεων επιχειρήσεων δεν αποτελεί προϋπόθεση της νομιμότητάς της, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η αρχή κατανομής των εξουσιών, όπως θεσπίζεται, μεταξύ άλλων, στα άρθρα 5 ΕΚ, 7 ΕΚ και 211 ΕΚ, συνεπάγεται ότι η Επιτροπή μπορεί βασίμως να θεσπίζει απόφαση μόνο δυνάμει μιας νομικής βάσεως, τούτο δε αποκλειστικώς και μόνον αν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που επιβάλλει η εν λόγω νομική βάση. Επομένως, κατά την άποψή τους, ο χαρακτηρισμός ως ενώσεως επιχειρήσεων πρέπει, κατά την άποψή τους, να υφίσταται κατά τον χρόνο διενέργειας του ελέγχου. Ειδάλλως, η προσβαλλομένη απόφαση στερείται νομικής βάσεως εφόσον το άρθρο 20, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003 προβλέπει σαφώς ότι η Επιτροπή μπορεί να προβεί σε όλους τους απαραίτητους ελέγχους σε «επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων».

65 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα των προσφευγόντων.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

66 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπομνηστεί ότι η εικοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1/2003 ορίζει ότι η Επιτροπή πρέπει να δύναται να διενεργεί τους ελέγχους που είναι αναγκαίοι για τον εντοπισμό συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών που απαγορεύονται βάσει του άρθρου 81 ΕΚ. Συναφώς, το άρθρο 20, παράγραφος 1, του κανονισμού 1/2003 διευκρινίζει ότι η Επιτροπή δύναται να διενεργεί κάθε αναγκαίο έλεγχο σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων. Δυνάμει του άρθρου 20, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003, οι επιχειρήσεις και οι ενώσεις επιχειρήσεων οφείλουν να υποβάλλονται στους ελέγχους που η Επιτροπή έχει διατάξει με απόφασή της.

67 Επισημαίνεται επίσης ότι, εφόσον ο κανονισμός 1/2003 εφαρμόζει τους κανόνες ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 ΕΚ και 82 ΕΚ, η έννοια των όρων «επιχειρήσεις» και «ενώσεις επιχειρήσεων» του άρθρου του 20 πρέπει καταρχήν να είναι η έννοια που έγινε δεκτή στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ.

68 Πρέπει ωστόσο να ληφθεί υπόψη η ειδική φύση των αποφάσεων περί διενέργειας ελέγχου (βλ. σκέψη 40 ανωτέρω). Ειδικότερα, δεδομένου ότι τέτοιες αποφάσεις λαμβάνονται στην αρχή μιας έρευνας, στο στάδιο αυτό, δεν τίθεται ζήτημα να εκτιμηθεί οριστικώς αν οι πράξεις ή οι αποφάσεις των οντοτήτων που είναι αποδέκτες ή άλλων οντοτήτων μπορούν να θεωρηθούν ως συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές αντίθετες προς το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ ή ακόμη ως πρακτικές περί των οποίων γίνεται λόγος στο άρθρο 82 ΕΚ. Συγκεκριμένα, ακόμα και αν το άρθρο 20, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003 προβλέπει ότι η Επιτροπή διευκρινίζει στην απόφαση περί διενέργειας ελέγχου το αντικείμενο του ελέγχου, δεν πρόκειται, στο στάδιο αυτό, να προβεί σε εκτίμηση συγκεκριμένης συμπεριφοράς, εφόσον ο σκοπός του ελέγχου είναι ακριβώς η συλλογή αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με την προβαλλόμενη συμπεριφορά.

69 Επιπλέον, πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι ο κανονισμός 1/2003 παρέχει στην Επιτροπή εξουσίες με σκοπό να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση της αποστολής που της αναθέτει η Συνθήκη να διασφαλίζει τον σεβασμό των κανόνων ανταγωνισμού στην κοινή αγορά (βλ., σχετικά με τον κανονισμό 17, απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Ιουνίου 1980, 136/79, National Panasonic κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 347, και διάταξη Minoan Lines κατά Επιτροπής, σκέψη 40 ανωτέρω, σκέψη 34), όπως επίσης υπενθυμίζεται στην εικοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1/2003 (βλ. σκέψη 66 ανωτέρω). Η νομολογία επιβεβαίωσε επίσης ότι οι έλεγχοι μπορούν να έχουν ευρεία έκταση και το δικαίωμα προσβάσεως σε όλες τις εγκαταστάσεις, ακίνητα και μεταφορικά μέσα των επιχειρήσεων έχει ιδιαίτερη σημασία καθόσον η Επιτροπή πρέπει να μπορεί να συλλέγει τα αποδεικτικά στοιχεία για τις παραβάσεις των κανόνων του ανταγωνισμού στους χώρους όπου βρίσκονται υπό κανονικές συνθήκες (βλ. συναφώς, σχετικά με τον κανονισμό 17, απόφαση Hoechst κατά Επιτροπής, σκέψη 40 ανωτέρω, σκέψη 26, και διάταξη Minoan Lines κατά Επιτροπής, σκέψη 40 ανωτέρω, σκέψη 35).

70 Εν προκειμένω, όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του ONP και των προσφευγόντων ως ενώσεων επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 20, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στο πλαίσιο του δικαίου του ανταγωνισμού, η έννοια της επιχειρήσεως περιλαμβάνει κάθε οντότητα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα του νομικού καθεστώτος της οντότητας αυτής και του τρόπου χρηματοδοτήσεώς της και αποτελεί οικονομική δραστηριότητα κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών σε μια δεδομένη αγορά (απόφαση Wouters κ.λπ., σκέψη 42 ανωτέρω, σκέψεις 46 και 47).

71 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι φαρμακοποιοί, τουλάχιστον οι ιδιώτες φαρμακοποιοί, προσφέρουν συγκεκριμένα, έναντι αντιπαροχής, υπηρεσίες λιανικής διανομής φαρμάκων και αναλαμβάνουν τους οικονομικούς κινδύνους της δραστηριότητας αυτής. Συνεπώς, συνάγεται ότι τα πρόσωπα αυτά ασκούν οικονομικές δραστηριότητες και, επομένως, αποτελούν επιχειρήσεις κατά την έννοια των άρθρων 81 ΕΚ, 82 ΕΚ και 86 ΕΚ (βλ., συναφώς και κατ' αναλογία, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Σεπτεμβρίου 2000, C-180/98 έως C-184/98, Pavlov κ.λπ., Συλλογή 2000, σ. I-6451, σκέψεις 76 και 77, και Wouters κ.λπ., σκέψη 42 ανωτέρω, σκέψεις 48 και 49). Εξάλλου, οι προσφεύγοντες δεν αμφισβητούν ότι ορισμένοι φαρμακοποιοί οι οποίοι είναι μέλη του ONP μπορούν να θεωρηθούν ως επιχειρήσεις κατά την έννοια του δικαίου του

ανταγωνισμού, διότι ασκούν το επάγγελμά τους ως ελεύθερο επάγγελμα και αναλαμβάνουν συναφώς τους οικονομικούς κινδύνους.

72 Περαιτέρω, πέραν των φαρμακοποιών οι οποίοι είναι κάτοχοι άδειας φαρμακείου ή των βοηθών αυτών, μελών του τμήματος Α, μέλη του τμήματος G, ήτοι διευθυντές και αναπληρωτές διευθυντές μικροβιολογικών εργαστηρίων, πληρούν επίσης τα κριτήρια της έννοιας της επιχειρήσεως. Συγκεκριμένα, μολονότι, όπως διατείνονται οι προσφεύγοντες, η πλειονότητα των φαρμακοποιών που εμπίπτουν στο τμήμα G ασκούν καθήκοντα μισθωτών σε ιδιωτικά και δημόσια εργαστήρια μικροβιολογικών αναλύσεων, τουλάχιστον ένα μέρος των μελών του τμήματος αυτού μπορούν να θεωρηθούν ως επιχειρήσεις κατά την έννοια του δικαίου του ανταγωνισμού, όπερ, εξάλλου, επιβεβαίωσαν οι προσφεύγοντες στην επ' ακροατηρίου συζήτηση απαντώντας σε απάντηση του Γενικού Δικαστηρίου.

73 Ωστόσο, οι προσφεύγοντες διατείνονται ότι το γεγονός ότι μέρος των μελών τους δεν μπορούν να θεωρηθούν ως επιχειρήσεις συνεπάγεται ότι τα οικεία αντιπροσωπευτικά όργανα δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ.

74 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η νομολογία αντικρούει το επιχείρημα αυτό. Με την απόφασή του FNCBV κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, οι οποίες έχουν ως μέλη και αντιπροσωπεύουν τους κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων, οι οποίοι αποτελούν επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 81 ΕΚ, μπορούν να θεωρηθούν ως ενώσεις επιχειρήσεων για την εφαρμογή της διατάξεως αυτής παρά το ότι μπορούν να έχουν επίσης ως μέλη τους συζύγους κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων, μεταξύ άλλων, διότι, κατά το Πρωτοδικείο, εν πάση περιπτώσει, το γεγονός και μόνον ότι ένωση επιχειρήσεων μπορεί να έχει ως μέλη και πρόσωπα ή φορείς που δεν μπορούν να χαρακτηριστούν επιχειρήσεις δεν αρκεί για να εξαλειφθεί ο χαρακτήρας αυτός της ενώσεως κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ (απόφαση FNCBV κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, σκέψη 55).

75 Οι προσφεύγοντες αμφισβητούν τη λυσιτέλεια της εν λόγω αποφάσεως επισημαίνοντας ότι το Πρωτοδικείο έκανε επίσης δεκτό, στην απόφαση αυτή, το γεγονός ότι οι σύζυγοι κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων συμμετέχουν γενικώς στα καθήκοντα της οικογενειακής εκμεταλλεύσεως. Επομένως, οι εν λόγω σύζυγοι ασκούν οικονομική δραστηριότητα, όπερ δεν συμβαίνει στην περίπτωση του μεγάλου αριθμού μελών του ΟΝΡ. Πάντως, ακόμα και αν το Πρωτοδικείο ανέφερε πράγματι το γεγονός αυτό στη σκέψη 55 της αποφάσεως FNCBV κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, το επιχείρημα των προσφευγόντων δεν μπορεί να ευδοκιμήσει, διότι στη σκέψη αυτή διευκρινίζεται σαφώς ότι, «εν πάση περιπτώσει», το γεγονός και μόνον ότι ορισμένα μέλη δεν είναι επιχειρήσεις δεν αρκεί για να εκφύγει η εν λόγω ένωση του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ.

76 Ο ΟΝΡ και οι προσφεύγοντες είναι επομένως οργανισμοί οι οποίοι έχουν ως μέλη και αντιπροσωπεύουν πολλούς επαγγελματίες, μεταξύ των οποίων οι φαρμακοποιοί που εργάζονται σε φαρμακεία και οι διευθυντές των μικροβιολογικών εργαστηρίων, οι οποίοι μπορούν να θεωρηθούν ως επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 81 ΕΚ.

77 Η διαπίστωση αυτή αρκεί για να συναχθεί ότι η Επιτροπή χαρακτήρισε τον ΟΝΡ και τους προσφεύγοντες ως ενώσεις επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 20, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003 (βλ., συναφώς και κατ' αναλογία, απόφαση FNCBV κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, σκέψεις 53 και 54) και τους υπέβαλε νομίμως σε έλεγχο δυνάμει της διατάξεως αυτής. Ειδικότερα, είναι δυνατόν ότι, με την ιδιότητα αυτή, οι εν λόγω οργανισμοί μπόρεσαν να λάβουν αποφάσεις αντίθετες προς το άρθρο 81 ΕΚ, υπόθεση την οποία η Επιτροπή, σύμφωνα με την αποστολή της, δικαιούται να εξακριβώσει, μεταξύ άλλων, βάσει των συλλεγέντων κατά τον έλεγχο αποδεικτικών στοιχείων.

78 Τα επιχειρήματα των προσφευγόντων που στηρίζονται στην απόφαση Wouters κ.λπ., σκέψη 42 ανωτέρω, δεν δύνανται να μεταβάλουν το συμπέρασμα αυτό. Συγκεκριμένα, το ζήτημα το οποίο κρίθηκε με την απόφαση αυτή ήταν αν ένας επαγγελματικός σύλλογος, όπως ο ολλανδικός δικηγορικός σύλλογος, όταν εκδίδει έναν συγκεκριμένο κανονισμό, πρέπει να θεωρηθεί ως ένωση επιχειρήσεων ή, αντιθέτως,

ως δημόσια αρχή (απόφαση Wouters κ.λπ., σκέψη 42 ανωτέρω, σκέψη 56). Πάντως, εν προκειμένω, το ζήτημα αν, κατά την άσκηση των συγκεκριμένων προνομίων τους, οι προσφεύγοντες παρακάμπτουν την εφαρμογή του άρθρου 81 ΕΚ ή αν, αντιθέτως, ορισμένες από τις πράξεις τους πρέπει να θεωρηθούν ως αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, είναι προδήλως πρόωρο και πρέπει να κριθεί, ενδεχομένως, στο πλαίσιο της τελικής αποφάσεως, η οποία θα εξετάσει τις αιτιάσεις που έκανε δεκτές η Επιτροπή. Κατά τα λοιπά, η απόφαση Wouters κ.λπ. επιβεβαιώνει σαφώς ότι οι επαγγελματικοί σύλλογοι δεν αποκλείονται a priori του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ (βλ., συναφώς, απόφαση Wouters κ.λπ., σκέψη 42 ανωτέρω, σκέψη 59 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

79 Επομένως, επισημαίνεται επίσης ότι ο διαταχθείς με την προσβαλλομένη απόφαση έλεγχος δεν αφορά αποκλειστικώς τις τυχόν αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, τις οποίες αφορούσε η απόφαση Wouters κ.λπ., σκέψη 42 ανωτέρω, αλλά επίσης την τυχόν συμμετοχή των προσφευγόντων σε συμφωνίες και/ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ των φαρμακοποιών στη Γαλλία στο πλαίσιο του ONP, καθώς και παράβαση του άρθρου 82 ΕΚ.

80 Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, υπάρχουν διάφορες αποφάσεις του γαλλικού συμβουλίου ανταγωνισμού περί της υπάρξεως παραβάσεων του δικαίου του ανταγωνισμού εκ μέρους του ONP και/ή των οργάνων του και το γαλλικό Cour de cassation επιβεβαίωσε τουλάχιστον μία από τις αποφάσεις αυτές. Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες και ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι οι αποφάσεις αυτές αφορούν το τμήμα A και όχι το τμήμα G του ONP, πρόκειται για πρόσθετο στοιχείο, βάσει του οποίου η Επιτροπή θεώρησε ότι το ONP και οι προσφεύγοντες δεν μπορούν a priori να αποκλεισθούν του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ, εφόσον το τμήμα A και το τμήμα G έχουν ορισμένα μέλη τα οποία μπορούν να θεωρηθούν ως επιχειρήσεις και η ύπαρξη κατά νόμον οριοθετημένων αποστολών δημόσιου συμφέροντος δεν αποκλείει, για καθένα από τα τμήματα αυτά, ότι μπορούν να εκδίδουν πράξεις πέραν του νομικού αυτού πλαισίου και κατά παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ.

81 Τέλος, όσον αφορά την παραπομπή εκ μέρους των προσφευγόντων στις αποφάσεις Apothekerkammer des Saarlandes κ.λπ. και Επιτροπή κατά Ιταλίας, προαναφερθείσες στη σκέψη 62 ανωτέρω, από τις οποίες προκύπτει ότι είναι δυνατό ένα κράτος, στο πλαίσιο της προστασίας των θεμελιωδών αρχών, όπως της δημόσιας υγείας, να ρυθμίζει κανονιστικώς τους όρους εγγραφής, από έναν οργανισμό, σε ένα επάγγελμα το οποίο αποτελεί, καθεαυτό, αντικείμενο κανονιστικής ρυθμίσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αποφάσεις αυτές αφορούν, κατ' ουσίαν, την εφαρμογή των άρθρων 43 ΕΚ και 56 ΕΚ περί της ελευθερίας εγκαταστάσεως και της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων σε εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με τους όρους ασκήσεως του επαγγέλματος του φαρμακοποιού. Πάντως, οι αποφάσεις αυτές δεν ασκούν επιρροή στη λύση της διαφοράς, διότι από τη νομολογία προκύπτει ότι το γεγονός ότι οι κανόνες αυτοί δεν συνιστούν περιορισμούς της ελεύθερης κυκλοφορίας διότι δεν έχουν, καθεαυτοί, σχέση με την οικονομική δραστηριότητα, δεν συνεπάγεται ούτε ότι η οικεία δραστηριότητα εκφεύγει κατ' ανάγκην του πεδίου εφαρμογής των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ, ούτε ότι οι κανόνες αυτοί δεν πληρούν τις προϋποθέσεις εφαρμογής που προσιδιάζουν στα άρθρα αυτά (βλ., συναφώς και κατ' αναλογία, απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Ιουλίου 2006, C-519/04 P, Meca-Medina και Majcen κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-6991, σκέψη 31).

82 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η Επιτροπή, κατά το στάδιο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, θεώρησε ότι ο ΟΝΡ και οι προσφεύγοντες είναι ενώσεις επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 20, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003. Επομένως, δεν στοιχειοθετείται καμία παράβαση της διατάξεως αυτής από την Επιτροπή καθόσον χαρακτήρισε τους αποδέκτες της προσβαλλομένης αποφάσεως ως ενώσεις επιχειρήσεων.

83 Συνεπώς, το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί και, επομένως, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

84 Κατόπιν των ανωτέρω, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

85 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Εφόσον οι προσφεύγοντες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικασθούν, πέραν των δικών τους δικαστικών εξόδων, και στα έξοδα της Επιτροπής, σύμφωνα με το αίτημά της.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει το Conseil national de l'Ordre des pharmaciens (CNOP) και το Conseil central de la section G de l'Ordre national des pharmaciens (CCG) στα δικαστικά έξοδα.

Czúcz Labucka O'Higgins

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 26 Οκτωβρίου 2010.

(υπογραφές)